

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2023. gada 6. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2011/95/ES – Standarti bēgļa statusa vai alternatīvās aizsardzības statusa piešķiršanai – 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts – Bēgļa statusa atcelšana – Trešās valsts valstspiederīgais, kas ar galīgu spriedumu notiesāts par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu – Draudi sabiedrībai – Samērīguma pārbaude

Lietā C-402/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande) iesniegusi ar 2022. gada 15. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2022. gada 20. jūnijā, tiesvedībā

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

pret

M.A.,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents), tiesneši P. Dž. Švirebs [*P. G. Xuereb*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un I. Ziemele,

ģenerālvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- M.A. vārdā – *R. C. van den Berg, advocaat*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *M. H. S. Gijzen*, pārstāves,
- Ungārijas valdības vārdā – *Z. Biró-Tóth* un *M. Z. Fehér*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *F. Wilman*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2023. gada 17. maija tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp M.A., trešās valsts valstspiederīgo, un *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (tieslietu un drošības valsts sekretārs, Nīderlande; turpmāk tekstā – “valsts sekretārs”) par lēmumu noraidīt M.A. starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Direktīvas 2011/95 12. apsvēruma ir formulēts šādi:
“Šīs direktīvas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiska aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, lai šīm personām visās dalībvalstīs būtu pieejams minimālais pabalstu līmenis.”
- 4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:
“Šīs direktīvas mērķis ir noteikt standartus, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, lai noteiktu [...] bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un lai noteiktu piešķirtās aizsardzības saturu.”
- 5 Saskaņā ar minētās direktīvas 12. panta 2. punktu:
“Trešās valsts valstspiederīgos vai bezvalstniekus izslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:
a) viņš vai viņa ir izdarījis(-usi) noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai noziegumu pret cilvēci, kā noteikts starptautiskos dokumentos, kas sastādīti, lai paredzētu noteikumus pret šādiem noziegumiem;
b) viņš, pirms viņš tika uzņemts kā bēglis, ir ārpus patvēruma valsts izdarījis smagu nepolitisku noziegumu; tas nozīmē laiku, kad izdota uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz bēgļa statusa piešķiršanu; [...]”
- 6 Šīs pašas direktīvas 13. pantā ir paredzēts:
“Dalībvalstis piešķir bēgļa statusu trešās valsts valstspiederīgajam vai bezvalstniekam, kas tiek kvalificēts kā bēglis saskaņā ar II un III nodaļu.”

7 Direktīvas 2011/95 14. panta 4. un 5. punktā ir noteikts:

“4. Dalībvalstis var atcelt, izbeigt vai atteikt pagarināt bēgļa statusu, ko piešķirusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja:

[..]

b) viņš pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu rada draudus šīs dalībvalsts sabiedrībai.

5. Situācijās, kas aprakstītas 4. punktā, dalībvalstis var izlemt nepiešķirt bēglim statusu, ja šāds lēmums vēl nav bijis pieņemts.”

8 Šīs direktīvas 17. panta 1. un 3. punktā ir precizēts:

“1. Trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to persona loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka:

[..]

b) viņš izdarījis smagu noziegumu;

[..].

3. Dalībvalsts var izslēgt trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku no to personu loka, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, ja viņš pirms uzņemšanas attiecīgajā dalībvalstī ir izdarījis vienu vai vairākus noziegumus, uz kuriem neattiecas 1. punkts, par kuriem būtu piemērojams cietumsods, ja tie būtu izdarīti attiecīgajā dalībvalstī, un ja viņš atstājis savu izcelsmes valsti vienīgi tādēļ, lai izvairītos no sankcijām par minētajiem noziegumiem.”

9 Minētās direktīvas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir formulēts šādi:

“Ja 1. punktā minētās starptautiskās saistības to neaizliedz, dalībvalstis var repatriēt bēgli neatkarīgi no tā, vai viņa statuss ir oficiāli atzīts vai nav, ja:

[..]

b) viņš pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu rada draudus šīs dalībvalsts sabiedrībai.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

10 2018. gada 5. jūlijā M.A. iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu Nīderlandē.

11 Valsts sekretārs šo pieteikumu noraidīja ar 2020. gada 12. jūnija lēmumu. Šajā lēmumā viņš norādīja, ka M.A. bailes no vajāšanas viņa izcelsmes valstī ir pamatotas, bet ka viņš ir notiesāts ar galīgu nolēmumu par sevišķi smagu noziegumu un šī iemesla dēļ viņš rada draudus sabiedrībai.

- 12 Šajā ziņā valsts sekretārs balstījās uz to, ka M.A. 2018. gadā Nīderlandes krimināltiesa notiesāja ar 24 mēnešu brīvības atņemšanas sodu par vienā vakarā izdarītu seksuālu vardarbību trijās epizodēs, seksuālas vardarbības mēģinājumu vienā epizodē un mobilā tālruņa zādzību.
- 13 M.A. cēla prasību par 2020. gada 12. jūnija lēmumu.
- 14 Ar 2020. gada 13. jūlija spriedumu pirmās instances tiesa šo lēmumu atcēla, pamatojoties uz to, ka valsts sekretārs nebija pietiekami pamatojis, pirmkārt, ka M.A. izdarītie nodarījumi ir tik smagi, ka attaisno bēgļa statusa atteikumu, un, otrkārt, ka M.A. rada reālus, pastāvošus un pietiekami nopietnus draudus kādām no sabiedrības pamatinteresēm.
- 15 Valsts sekretārs par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Raad van State* (Valsts padome, Nīderlande), kas ir iesniedzējtiesa.
- 16 Šīs apelācijas sūdzības pamatošanai, pirmām kārtām, viņš apgalvo, ka M.A. pārmestie fakti esot jāuzskata par vienotu noziedzīgu nodarījumu, kas veido sevišķi smagu noziegumu, ņemot vērā šo faktu raksturu, piespriesto sodu un šo nodarījumu graužošo ietekmi uz Nīderlandes sabiedrību. Otrām kārtām, valsts sekretārs apgalvo, ka M.A. notiesāšana par sevišķi smagu noziegumu principā pierāda, ka viņš rada draudus sabiedrībai.
- 17 Tiesai ir šaubas par apstākļiem, kuri ir jāņem vērā, lai noteiktu, vai noziegums, par ko trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu, ir jāuzskata par sevišķi smagu noziegumu Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Turklāt, ņemot vērā domstarpības starp pamatlīnijas dalībniekiem par jēdziena “draudi sabiedrībai” piemērojamību, iesniedzējtiesa pārņēma prejudiciālos jautājumus, kurus *Conseil d'État* (Valsts padome, Beļģija) uzdevusi lietā C-8/22.
- 18 Šādos apstākļos *Raad van State* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
 - “1) Kad noziedzīgs nodarījums ir tik “sevišķi smags” Direktīvas [2011/95] 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ka dalībvalsts var atteikt bēgļa statusu personai, kurai nepieciešama starptautiskā aizsardzība?

Vai kritēriji, kas piemērojami “smagam noziegumam” Direktīvas [2011/95] 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē un kas izklāstīti Tiesas 2018. gada 13. septembra sprieduma *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713) 56. punktā, ir būtiski, izvērtējot, vai ir izdarīts “sevišķi smags noziegums”? Ja tā ir, vai ir kādi papildu kritēriji, pēc kuriem noziedzīgu nodarījumu klasificē kā “sevišķi” smagu?
 - 2) Vai Direktīvas [2011/95] 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka draudi sabiedrībai ir konstatējami jau ar to vien, ka bēgļa statusa saņēmējs ir notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu, vai arī šī tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka ar galīgu notiesāšanu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu vien nepietiek, lai konstatētu draudus sabiedrībai?
 - 3) Ja ar galīgu notiesāšanu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu vien nav pietiekami, lai pierādītu draudu sabiedrībai pastāvēšanu, vai Direktīvas [2011/95] 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā dalībvalstij ir prasīts pierādīt, ka pēc notiesāšanas pieteikuma iesniedzējs joprojām rada draudus sabiedrībai? Vai dalībvalstij ir

jāpierāda, ka šis apdraudējums ir reāls un pastāvošs, vai tomēr pietiek ar to, ka apdraudējums ir iespējams? Vai Direktīvas [2011/95] 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts, skatīts atsevišķi vai kopā ar samērīguma principu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to bēgļa statusu ir atļauts atcelt tikai tad, ja šāda atcelšana ir samērīga un ja šā statusa ieguvēja radītie draudi ir pietiekami nopietni, lai pamatotu šo atcelšanu?

- 4) Vai gadījumā, ja dalībvalstij nav jāpierāda, ka pēc notiesāšanas pieteikuma iesniedzējs joprojām rada draudus sabiedrībai un ka šie draudi ir reāli, pastāvoši un pietiekami nopietni, lai pamatotu bēgļa statusa atcelšanu, Direktīvas [2011/95] 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka draudus sabiedrībai principā pierāda tas, ka bēgļa statusa ieguvējs ir notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, bet ka viņš var pierādīt, ka viņš nerada (vai vairs nerada) šādus draudus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 19 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, uz kādu kritēriju pamata noziegumu var uzskatīt par tādu, kas ir “sevišķi smags noziegums” Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta izpratnē.
- 20 Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis var atcelt piešķirto bēgļa statusu personai, kas pēc notiesāšanas ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā tā uzturas.
- 21 Šīs direktīvas 14. panta 5. punktā ir paredzēts, ka minētās direktīvas 14. panta 4. punktā aprakstītajās situācijās dalībvalstis var izlemt nepiešķirt trešās valsts valstspiederīgajam bēgļa statusu, ja lēmums par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu vēl nav bijis pieņemts.
- 22 No šisdienas sprieduma *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Bēglis, kas izdarījis smagu noziegumu) (C-8/22) 27.–42. punkta izriet, ka šīs pašas direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta piemērošana ir pakārtota tam, ka ir izpildīti divi atšķirīgi nosacījumi attiecībā uz to, pirmkārt, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu, un, otrkārt, uz to, ka ir pierādīts, ka viņš rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas.
- 23 Attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem vispirms jāatgādina, ka gan saskaņā ar Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan vienlīdzības principa prasībām tāds šo tiesību normas teksts, kāds ir Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un piemērojamību, parasti visā Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 13. septembris, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, 36. punkts, un 2022. gada 15. novembris, *Senatsverwaltung für Inneres und Sport*, C-646/20, EU:C:2022:879, 40. punkts).
- 24 Šajā ziņā, ņemot vērā to, ka ne šīs direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā, ne arī kādā citā minētās direktīvas noteikumā nav definēts jēdziens “sevišķi smags noziegums”, tas ir jāinterpretē saskaņā ar ierasto nozīmi ikdienas valodā, vienlaikus ņemot vērā kontekstu, kādā šis jēdziens tiek

lietots, un šo jēdzienu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 7. septembris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Uzturēšanās tiesību saskaņā ar LESD 20. pantu raksturs), C-624/20, EU:C:2022:639, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 25 Vispirms attiecībā uz jēdziena “sevišķi smags noziegums” ierasto nozīmi ikdienas valodā jānorāda, pirmkārt, ka jēdziens “noziegums” raksturo darbību vai bezdarbību, kas uzskatāma par smagu attiecīgās sabiedrības tiesību sistēmas pārkāpumu un kas šajā sabiedrībā šī fakta dēļ kā tāda ir krimināli sodāma.
- 26 Otrkārt, vārdkopa “sevišķi smags”, ciktāl ar to “nozieguma” jēdzienam tiek pievienoti divi vērtējumi, kā ģenerālvokāts uzsver secinājumu 38. punktā, norāda uz ārkārtēji smagu noziegumu.
- 27 Turpinājumā saistībā ar kontekstu, kādā tiek izmantots jēdziens “sevišķi smags noziegums”, pirmkārt, jāuzsver, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir atkāpe no šīs direktīvas 13. pantā ietvertā noteikuma, saskaņā ar kuru dalībvalstis bēgļa statusu piešķir ikvienam trešās valsts valstspiederīgajam, kurš izpilda nosacījumus, lai viņu varētu uzskatīt par bēgli. Šī tiesību norma tādējādi ir jāinterpretē šauri (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 13. septembris, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, 52. punkts).
- 28 Otrkārt, lai gan atsevišķos Direktīvas 2011/95 noteikumos, piemēram, 12. panta 2. punkta a) apakšpunktā, ir precizēts tajā norādīto noziegumu konkrētais raksturs, šīs direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts attiecas uz visiem “sevišķi smagiem noziegumiem”.
- 29 Treškārt, ņemot vērā, ka Direktīvas 2011/95 12. panta 2. punkta b) apakšpunkta, kurš attiecas uz “smagu nepolitisku noziegumu”, un šīs direktīvas 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta, kurš attiecas uz “smagu noziegumu”, mērķis ir arī liegt starptautisko aizsardzību trešās valsts valstspiederīgajam, kurš ir izdarījis noteiktas smaguma pakāpes noziegumu, interpretējot šīs direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu, jāņem vērā Tiesas judikatūra attiecībā uz šīm tiesību normām.
- 30 Pirmām kārtām, no šīs judikatūras izriet, ka attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde uz Direktīvas 2011/95 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajiem izslēgšanas pamatiem, kas attiecas uz apstākli, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs ir izdarījis “smagu noziegumu”, var atsaukties vienīgi pēc tam, kad katrā individuālajā gadījumā ir izvērtējusi tai zināmos konkrētos faktus, lai noteiktu, vai pastāv nopietni iemesli uzskatīt, ka uz nodarījumiem, ko izdarījusi attiecīgā persona, kura citādi atbilst kritērijiem, lai saņemtu bēgļa statusu, attiecas šis izslēgšanas pamats, turklāt, lai novērtētu aplūkotā pārkāpuma smagumu, ir jāveic visu attiecīgā individuālā gadījuma apstākļu visaptveroša pārbaude (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 2. aprīlis, Komisija/Polija, Ungārija un Čehijas Republika (Starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzēju pagaidu pārceļšanas mehānisms), C-715/17, C-718/17 un C-719/17, EU:C:2020:257, 154. punkts, kā arī 2022. gada 22. septembris, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság u.c.*, C-159/21, EU:C:2022:708, 92. punkts).
- 31 Otrām kārtām, konkrētāk attiecībā uz kritērijiem, kuri jāizmanto, lai Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas mērķiem novērtētu nozieguma smaguma pakāpi, Tiesa ir nospriedusi, ka šajā nolūkā sevišķi svarīgs ir attiecīgās dalībvalsts krimināltiesībās paredzētā soda kritērijs, tomēr tas nav izšķirošs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 13. septembris, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, 55. punkts).

- 32 Turklāt šī paša 2018. gada 13. septembra sprieduma *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713) 56. punktā Tiesa ir atsaukusies uz Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (EPAB) 2016. gada janvāra ziņojumu “Izlēgšana: Kvalifikācijas direktīvas (2011/95/ES) 12. un 17. pants”, kura 3.2.2. punktā par Direktīvas 2011/95 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu nozieguma – kura dēļ personu var izslēgt no alternatīvās aizsardzības – smagumu ir ieteikts izvērtēt, ņemot vērā vairākus kritērijus, tostarp, piemēram, attiecīgā nodarījuma raksturu, nodarīto kaitējumu, kriminālvajāšanas sākšanai izmantotās procedūras veidu un paredzētā soda raksturu, un ņemt vērā, vai arī lielākā daļa tiesu attiecīgo nodarījumu uzskata par smagu noziegumu.
- 33 To ņemot vērā, ceturtkārt, no Direktīvas 2011/95 12., 14., 17. un 21. panta salīdzinājuma izriet, ka Savienības likumdevējs ir noteicis atšķirīgas prasības attiecībā uz noziegumu smaguma pakāpi, uz kurām var atsaukties, lai attaisnotu izlēgšanas pamata piemērošanu vai starptautiskās aizsardzības atcelšanu, vai bēgļa izraidīšanu.
- 34 Tādējādi Direktīvas 2011/95 17. panta 3. punktā ir norāde uz “viena vai vairāku noziegumu” izdarīšanu. Šīs direktīvas 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā, kā norādīts šī sprieduma 29. punktā, ir atsauce uz “smaga nozieguma” izdarīšanu. Savukārt minētās direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā un 21. panta 2. punkta b) apakšpunktā Savienības likumdevējs ir nolēmis izmantot šo pašu jēdzienu, uzsverot, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu par “sevišķi smagu noziegumu”.
- 35 No tā izriet, ka vārdkopas “sevišķi smags noziegums” izmantošana Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā pierāda Savienības likumdevēja izvēli pakļaut šīs tiesību normas piemērošanu tam, lai tostarp būtu izpildīts īpaši stingrs nosacījums attiecībā uz to, ka persona ir galīgi notiesāta par noziegumu, kurš ir ārkārtēji smags, smagāks par noziegumiem, kuri var attaisnot šīs direktīvas 12. panta 2. punkta b) apakšpunkta vai 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 3. punkta piemērošanu.
- 36 Visbeidzot, arī Direktīvas 2011/95 galvenais mērķis, kurš izriet no šīs direktīvas 1. panta un 12. apsvēruma, proti, nodrošināt, ka visas dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un nodrošināt šīm personām minimālo pabalstu līmeni visās dalībvalstīs, pieprasa šīs direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu interpretēt šauri.
- 37 No visa iepriekš minētā izriet, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu var piemērot tikai tādām trešās valsts valstspiederīgajām, kas ir notiesātas ar galīgu spriedumu par noziegumu, kura specifiskās pazīmes ļauj to uzskatīt par ārkārtēji smagu, jo tas ietilpst noziegumos, kuri visvairāk apdraud attiecīgās sabiedrības tiesību sistēmu.
- 38 Šajā ziņā, lai gan saskaņā ar šī sprieduma 23. punktā minēto judikatūru, lai piemērotu Direktīvu 2011/95, attiecīgā nozieguma smaguma pakāpes izvērtējums jāveic, pamatojoties uz kopēju standartu un kritērijiem, tomēr pašreizējā Savienības tiesību stāvoklī dalībvalstu krimināltiesības nav vispārēji saskaņotas. Tādēļ šis vērtējums ir jāveic, ņemot vērā attiecīgās dalībvalsts krimināltiesību sistēmā izdarīto izvēli attiecībā uz tādu noziegumu noteikšanu, kuri visvairāk apdraud sabiedrības tiesību sistēmu.
- 39 Tomēr, ņemot vērā, ka šī tiesību norma attiecas uz notiesāšanu ar galīgu spriedumu par “sevišķi smagu noziegumu” vienskaitlī un ka tā ir jāinterpretē šauri, tās piemērošanu var attaisnot vienīgi tad, ja ir notikusi notiesāšana ar galīgu spriedumu par noziegumu, kurš, aplūkots atsevišķi, ietilpst

“sevišķi smaga nozieguma” jēdzienā, un tas nozīmē, ka šādam noziegumam ir šī sprieduma 37. punktā norādītā smaguma pakāpe; jāprecizē, ka šo smaguma pakāpi nevar panākt, kumulējot atsevišķus noziedzīgus nodarījumus, no kuriem neviens pats par sevi nav sevišķi smags noziegums.

- 40 Turklāt, kā izriet no šī sprieduma 30. punktā minētās judikatūras, nozieguma, par kuru trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts, smaguma pakāpes izvērtēšanai jāietver visu attiecīgās lietas apstākļu pārbaude. Šajā ziņā notiesājošā nolēmuma motīvu daļai ir būtiska nozīme apstākļu noteikšanai, ciktāl šie motīvi pauž kompetentās krimināltiesas veikto attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā rīcības vērtējumu.
- 41 Tādu citu apstākļu vidū, kuri jāņem vērā, izvērtējot, vai noziegums sasniedz šī sprieduma 37. punktā norādīto smaguma pakāpi, īpaša nozīme ir arī paredzētā soda raksturam, kā arī ilgumam un *a fortiori* piespriestajam sodam.
- 42 Tādējādi, ciktāl Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta piemērošana ir ierobežota ar ārkārtēji smagiem noziegumiem, vienīgi tādu noziegumu, kas ir attaisnojis īpaši smaga soda piespriešanu, ņemot vērā vispārēji piemērojamo sodu skalu attiecīgajā dalībvalstī, var uzskatīt par “sevišķi smagu noziegumu” šīs tiesību normas izpratnē.
- 43 Papildus paredzētajiem un piespriestajiem sodiem atbildīgajai iestādei, uz kuru attiecas pārbaude kompetentajās tiesās, tostarp ir jāņem vērā nozieguma raksturs, ciktāl tas var liecināt par attiecīgās sabiedrības tiesību sistēmai radīto draudu apmēru, un visi ar nozieguma izdarīšanu saistītie apstākļi, it īpaši iespējamie atbildību pastiprinošie vai mīkstinājošie apstākļi, tas, vai nodarījums izdarīts tīši vai netīši, kā arī ar minēto noziegumu nodarītā kaitējuma raksturs un apmērs.
- 44 Nozīme var būt arī piemērotā kriminālprocesa raksturam, lai sodītu aplūkoto noziegumu, ja tas atklāj smaguma pakāpi, kādu par kriminālvajāšanu atbildīgās iestādes ir piešķirušas šim noziegumam.
- 45 Turpretī aplūkotā nozieguma iespējamo atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos vai sabiedrībā, ņemot vērā šāda apstākļa būtībā subjektīvo un neparedzamo iedabu, nevar ņemt vērā, piemērojot Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktu.
- 46 Vēl jāprecizē – ciktāl, kā izriet no šī sprieduma 40. punkta, aplūkotā nozieguma vērtējums ietver visu ar attiecīgo lietu saistīto apstākļu izvērtējumu, šī sprieduma 40.–44. punktā izklāstītie vērtējuma kritēriji nav izsmeļoši, tādēļ vajadzības gadījumā tos var papildināt ar papildu kritērijiem.
- 47 Šādā kontekstā dalībvalstis it īpaši var noteikt minimālos sliekšņus, lai atvieglotu šīs tiesību normas vienkāršu piemērošanu; šādiem sliekšņiem noteikti jāsauc ar šī sprieduma 37. punktā norādīto smaguma pakāpi, un tie nekādā gadījumā nevar ļaut noteikt aplūkotā nozieguma “sevišķi smago” iedabu, ja kompetentā iestāde nav veikusi visu attiecīgā individuālā gadījuma apstākļu visaptverošu pārbaudi (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 13. septembris, *Ahmed*, C-369/17, EU:C:2018:713, 55. punkts).
- 48 Tāpēc uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka par “sevišķi smagu noziegumu” šīs tiesību normas izpratnē ir uzskatāms noziegums, kurš, ņemot vērā tā specifiskās pazīmes, ir ārkārtēji smags, jo tas ietilpst noziegumos, kas visvairāk apdraud attiecīgās sabiedrības tiesību sistēmu. Lai izvērtētu, vai noziegumam, par kuru trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu, ir šāda smaguma pakāpe,

īpaši jāņem vērā par šo noziegumu paredzētais sods un piespriestais sods, nozieguma raksturs, iespējamie atbildību pastiprinošie vai mīkstinājošie apstākļi, tas, vai nodarījums izdarīts tīši vai netīši, ar minēto noziegumu nodarītā kaitējuma raksturs un apmērs, kā arī procedūra, kas ir piemērota, lai par to sodītu.

Par otro jautājumu

49. Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā uzturas attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais, var uzskatīt par pierādītiem tikai tādēļ, ka šī persona ir notiesāta ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu.
50. Kā norādīts šī sprieduma 22. punktā, no šīs dienas sprieduma *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Bēglis, kas izdarījis smagu noziegumu) (C-8/22) 27.–42. punkta izriet, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkta piemērošana ir pakārtota tam, ka ir izpildīti divi atšķirīgi nosacījumi, pirmkārt, attiecībā uz to, ka šis trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu, un, otrkārt, uz to, ka ir pierādīts, ka viņš rada draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas.
51. Tādējādi nevar uzskatīt, ka apstākļi, ka viens no šiem diviem nosacījumiem ir izpildīts, ir pietiekams, lai pierādītu, ka arī otrs nosacījums ir izpildīts, pretējā gadījumā netiktu ievērota Savienības likumdevēja izdarītā izvēle.
52. Tāpēc uz otro jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā uzturas attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais, nevar uzskatīt par pierādītiem tikai tādēļ, ka šī persona ir notiesāta ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu.

Par trešo un ceturto jautājumu

53. Uzdodot trešo un ceturto jautājumu, kuri jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs tiesību normas piemērošana ir atkarīga no tā, vai kompetentā iestāde ir pierādījusi, ka draudi, ko attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas, ir reāli, pastāvoši un nopietni un ka bēgļa statusa atņemšana ir ar šiem draudiem samērīgs pasākums.
54. No šīs dienas sprieduma *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Bēglis, kas izdarījis smagu noziegumu) (C-8/22) 47.–65. punkta izriet, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā norādīto pasākumu var piemērot vienīgi tad, ja attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada reālus, pastāvošus un nopietnus draudus tās dalībvalsts sabiedrības pamatinteresēm, kurā viņš uzturas. Izvērtējot šo draudu esamību, kompetentajai iestādei jāveic visu aplūkotā individuālā gadījuma apstākļu izvērtējums.
55. Turklāt, kā norādīts minētā sprieduma 66.–70. punktā, šai iestādei jāizsver draudi, ko attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas, no vienas puses, un tiesības, kas saskaņā ar Direktīvu 2011/95 jāgarantē personām, kuras izpilda šīs direktīvas 2. panta d) punkta materiālos nosacījumus, no otras puses, lai noteiktu, vai minētās direktīvas 14. panta 4. punkta b) apakšpunktā norādītais pasākums ir ar šiem draudiem samērīgs pasākums.

- 56 No tā izriet, ka uz trešo un ceturto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs tiesību normas piemērošana ir atkarīga no tā, vai kompetentā iestāde ir pierādījusi, ka draudi, ko attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas, ir reāli, pastāvoši un nopietni un ka bēgļa statusa atņemšana ir ar šiem draudiem samērīgs pasākums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

par “sevišķi smagu noziegumu” šīs tiesību normas izpratnē ir uzskatāms noziegums, kurš, ņemot vērā tā specifiskās pazīmes, ir ārkārtēji smags, jo tas ietilpst noziegumos, kas visvairāk apdraud attiecīgās sabiedrības tiesību sistēmu. Lai izvērtētu, vai noziegumam, par kuru trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts ar galīgu spriedumu, ir šāda smaguma pakāpe, īpaši jāņem vērā par šo noziegumu paredzētais sods un piespriestais sods, nozieguma raksturs, iespējamie atbildību pastiprinošie vai mīkstinājošie apstākļi, tas, vai nodarījums izdarīts tīši vai netīši, ar minēto noziegumu nodarītā kaitējuma raksturs un apmērs, kā arī procedūra, kas ir piemērota, lai par to sodītu.

- 2) Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

draudus tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā uzturas attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais, nevar uzskatīt par pierādītiem tikai tādēļ, ka šī persona ir notiesāta ar galīgu spriedumu par sevišķi smagu noziegumu.

- 3) Direktīvas 2011/95 14. panta 4. punkta b) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

šīs tiesību normas piemērošana ir atkarīga no tā, vai kompetentā iestāde ir pierādījusi, ka draudi, kurus attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais rada tās dalībvalsts sabiedrībai, kurā viņš uzturas, ir reāli, pastāvoši un nopietni un ka bēgļa statusa atņemšana ir ar šiem draudiem samērīgs pasākums.

[Paraksti]